

ΓΡΑΠΤΕΣ ΠΡΟΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΙΟΥΝΙΟΥ 2012

ΜΑΘΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: 15/06/2012

ΤΑΞΗ: Β΄

ΧΡΟΝΟΣ: 2 ΩΡΕΣ (7.45-9.45)

Το εξεταστικό δοκίμιο αποτελείται από τέσσερα (4) μέρη.

Να απαντήσετε σύμφωνα με τις οδηγίες που δίνονται σε κάθε μέρος.

Τα ερωτήματα να απαντηθούν **με μπλε στυλό** στα φύλλα εξέτασης, **όχι στο εξεταστικό δοκίμιο**.

ΤΟ ΓΡΑΠΤΟ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΠΕΝΤΕ (5) ΣΕΛΙΔΕΣ.

ΜΕΡΟΣ Α΄ (Υποχρεωτικό)**(4 μονάδες)**

1 α. Να γράψετε στα φύλλα εξέτασής σας τα γράμματα της στήλης Α΄ και δίπλα από το καθένα τον αντίστοιχο ορθό αριθμό της στήλης Β΄.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Στη στήλη Α΄ περισεύει ένα σημείο.

ΣΤΗΛΗ Α΄	ΣΤΗΛΗ Β΄
α. Μέγας Κωνσταντίνος	1. Μυριόβιβλος
β. Θεοδόσιος Α΄	2. Τελευταίος αυτοκράτορας του Βυζαντίου
γ. Ιουστινιανός Β΄	3. Κατάργηση Ολυμπιακών Αγώνων
δ. Κωνσταντίνος ΙΑ΄ Παλαιολόγος	4. Μετοικεσία Κυπρίων
ε. Φώτιος	

(4X0,5=2 μονάδες)

β. Να προσδιορίσετε αν το περιεχόμενο των ακόλουθων προτάσεων είναι **ορθό** ή **λάθος**, γράφοντας στα φύλλα εξέτασής σας τη λέξη **«ορθό»** ή **«λάθος»** δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

- Οι Ασσίζες της Χαμηλής Αυλής ήταν νόμοι διατυπωμένοι στη γαλλική γλώσσα.
- Ο Ηράκλειος υιοθέτησε τον τίτλο «πιστός εν Χριστῷ βασιλεύς».
- Η άλωση της Κωνσταντινούπολης το 1453 έγινε από τους σταυροφόρους.
- Ο Μεθόδιος και ο Κύριλλος δίδαξαν το Χριστιανισμό στους Μοραβούς.

(4X0,5=2 μονάδες)**ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ****(6 μονάδες)**

**Από τις τρεις (3) ερωτήσεις να απαντήσετε ΜΟΝΟ στις δύο(2).
Κάθε ερώτηση βαθμολογείται με τρεις(3) μονάδες.**

- 1.** Να γράψετε κατατοπιστικά σημειώματα για τα πιο κάτω:

α. Εγίρα (έτος, γεγονότα).

β. Μάχη στο Μυριοκέφαλο (1176) (αντίπαλοι, αποτέλεσμα, συνέπειες).

γ. Αιρέσεις (ορισμός, ονομασίες).

2. Ποιες ενέργειες του Μεγάλου Κωνσταντίνου δείχνουν την εύνοιά του προς το Χριστιανισμό;
- 3 α. Να γράψετε τρία (3) προβλήματα που είχε να αντιμετωπίσει ο Ηράκλειος, όταν ξεκινούσε τις εκστρατείες του κατά των Περσών.
- β. Ποια λύση βρήκε ο Ηράκλειος προκειμένου να λύσει ένα από τα προβλήματα;
- γ. Ποιο χαρακτήρα πήρε ο πόλεμος του Ηράκλειου κατά των Περσών και γιατί;

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

(6 μονάδες)

Από τις τρεις (3) ερωτήσεις να απαντήσετε ΜΟΝΟ στις δύο (2). Κάθε ερώτηση βαθμολογείται με τρεις (3) μονάδες.

1. Αφού διαβάσετε τα πιο κάτω παραθέματα και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, να απαντήσετε στα ερωτήματα που ακολουθούν.
- α. Τι εννοούμε με τον όρο Σταυροφορίες;
- β. Πότε έγινε η τέταρτη Σταυροφορία;
- γ. Να αναφέρετε τρεις (3) συνέπειες της άλωσης της Κωνσταντινούπολης από τους Σταυροφόρους.

Η άλωση της Κωνσταντινούπολης από τους Λατίνους

I. Ο Αλέξιος Δούκας βασίλεψε δύο μήνες. Τότε οι Λατίνοι άρχισαν να γίνονται πιο ξεδιάντροποι και να πολιορκούν στα φανερά αυτήν που κάποτε ήταν βασίλισσα των πόλεων. Το σχέδιό τους έγινε σύντομα πραγματικότητα και η βασίλισσα των πόλεων αιχμαλωτίστηκε και η κυρία έγινε δούλα και η πάμπλουτη πάμφτωχη. Και βεβηλώθηκαν, αλίμονο, τα άγια και οι άγιες εικόνες πατήθηκαν χάμω, οι ιεροί ναοί έγιναν στάβλοι, κοντολογίς η κόρη της Σιών κατάντησε σαν μια καλύβα στον αμπελώνα και σαν την καλύβα του φύλακα στο μποστάνι, χωρίς κανένα καλό, γεμάτη κάθε είδους συμφορές.

*Χρονικό, στο Peter Schreiner, Die Byzantinischen
Kleinchroniken (Τα βυζαντινά βραχέα χρονικά), τόμ. 1,
Βιέννη 1975-1979, σελ.151 (μτφρ. Από τα γερμανικά
Α. Αζέλης)*

II. Είναι δύσκολο να υπερβάλει κανείς το κακό που έγινε στον ευρωπαϊκό πολιτισμό με την άλωση της Κωνσταντινούπολης. Οι θησαυροί της Πόλης, τα βιβλία και τα έργα τέχνης, που είχαν διατηρηθεί τόσους αιώνες, διασκορπίστηκαν και πολλά απ' αυτά καταστράφηκαν. Η Αυτοκρατορία, το μεγάλο αυτό φρούριο της χριστιανοσύνης στην Ανατολή, εκμηδενίστηκε σαν δύναμη. Η ιδιαίτερα συγκεντρωτική οργάνωση της καταστράφηκε. Πολλές επαρχίες, για να σωθούν, αναγκάστηκαν να παραδοθούν. Η δυνατότητα για τις κατακτήσεις των Οθωμανών οφείλεται στο έγκλημα των Σταυροφόρων.

*Στήβεν Ράνσιμαν
«Βυζαντινός Πολιτισμός»
Μεταφρ. Δεσπ. Δετζώρζη
Αθήνα 1969*

2. Μελετώντας τα πιο κάτω παραθέματα και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, να απαντήσετε στα ερωτήματα:

α. Να γράψετε δύο (2) επιχειρήματα των εικονομάχων και δύο (2) επιχειρήματα των εικονολατρών.

β. Να αναφέρετε και να σχολιάσετε δύο (2) συνέπειες της εικονομαχίας.

Επιχειρήματα των εικονομάχων

Οι εικόνες αναπληρώνουν τα είδωλα και άρα αυτοί που τις προσκυνούν είναι ειδωλολάτρες [...]. Όμως δεν πρέπει να προσκυνούμε κατασκευάσματα των ανθρώπινων χεριών και κάθε είδους ομοίωμα [...]. Πληροφόρησέ με ποιος μας κληροδότησε αυτή την παράδοση, δηλαδή να σεβόμαστε και να προσκυνούμε κατασκευάσματα χεριών, ενώ ο Θεός απαγορεύει την προσκύνηση, και εγώ θα συμφωνήσω ότι είναι νόμος του Θεού.

*Από επιστολή του Λέοντος Γ΄ στον πάπα Γρηγόριο Β΄
Travaux et memoires 3 (1968) 279.*

Επιχειρήματα των εικονολατρών

Εφόσον προσκυνώ και σέβομαι το σταυρό και τη λόγχη, τον κάλαμο και τον σπόγγο, με τα οποία οι θεοκτόνοι Ιουδαίοι προσέβαλαν και σκότωσαν τον Κύριό μου, γιατί όλα αυτά στάθηκαν όργανα του έργου της σωτηρίας των ανθρώπων, πώς να μην προσκυνήσω και τις εικόνες που κατασκευάζουν οι πιστοί με αγαθή προαίρεση και με σκοπό τη δοξολογία και την ανάμνηση των παθημάτων του Χριστού; Και εφόσον προσκυνώ την εικόνα του σταυρού που κατασκευάζεται από οποιοδήποτε υλικό, πώς να μην προσκυνήσω την εικόνα του Χριστού που κατέστησε σωτήριο τον σταυρό; Ότι δεν προσκυνώ την ύλη είναι φανερό, διότι, αν καταστραφεί το εκτύπωμα ενός σταυρού που είναι κατασκευασμένος από ξύλο, παραδίδω το ξύλο στη φωτιά. Το ίδιο συμβαίνει και με το ξύλο των εικονισμάτων, όταν αυτά καταστραφούν.

*Ιωάννης Δαμασκηνός, Περί εικόνων, Λόγος δεύτερος,
Κεφ. 19, Migne, Patrologia Graeca, τ. 94, στήλη 1305.*

3. Σύμφωνα με το πιο κάτω παράθεμα και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, να απαντήσετε στα ερωτήματα που ακολουθούν:

α. Ποιος ήταν ο στόχος της εξωτερικής πολιτικής του Ιουστινιανού;

β. Να γράψετε τις συνέπειες της εξωτερικής πολιτικής του Ιουστινιανού.

«Ωστόσο, η χρυσή εποχή του Ιουστινιανού, μεγάλη για τα επιτεύγματά της, υπήρξε, όπως συμβαίνει συνήθως, μικρής διάρκειας. Η αυτοκρατορία θ' αντιμετωπίσει σε λίγο δυσκολίες, που θα αναστατώσουν τα σύνορά της, θα μεταβάλουν το χαρακτήρα της μέχρι τότε διεθνούς δύναμης και θα υποχρεώσουν τον αυτοκράτορά της να μετριάσει τις οικουμενικές του βλέψεις.

Με το θάνατο του Ιουστινιανού του Μεγάλου (565μ.Χ), όπως αναφέρει ο Προκόπιος, στη «Historia Arcana», το κράτος ήταν καταστρεμμένο από τις αδιάκοπες στρατιωτικές επιχειρήσεις και από τη μεγαλομανή πολιτική του αυτοκράτορα, που υπήρξε, ωστόσο, ο τελευταίος μεγάλος Ρωμαίος αυτοκράτορας. Επακολούθησε η υποτίμηση του χρυσού νομίσματος και οι ταραχές του λαού της Κωνσταντινούπολης έδειξαν τη γενική δυσαρέσκεια. Οι αυτοκρατορικές στρατιές, εξαντλημένες από τους μακροχρόνιους υπερπόντιους πολέμους (Αφρική και Ιταλία) που εμπνέονταν από τη ρωμαϊκή αυτοκρατορική πολιτική, αποδείχτηκαν ανίκανες να εξασφαλίσουν την άμυνα της χώρας, απειλούμενης σε όλα της τα σύνορα. Το κύμα των Αβαροσλάβων θα παραβιάσει σε λίγο τα σύνορα του Δούναβη και οι Βούλγαροι, που ήταν εγκατεστημένοι πέρα από τον ποταμό, θα ιδρύσουν το κράτος τους, το πρώτο βαρβαρικό κράτος, που θα δημιουργηθεί στο βυζαντινό έδαφος. Οι αυτοκρατορικές δυνάμεις θα υποστούν βαριές ήττες από τους Πέρσες που επέδραμαν στις ανατολικές επαρχίες, έμπαιναν θριαμβευτικά στην Παλαιστίνη και στρατοπέδευαν τον ίδιο καιρό, με τους Αβάρους μπροστά στα τείχη της Κωνσταντινούπολης, που σώθηκε, όπως το θέλει ο θρύλος, από τη θαυματουργή επέμβαση της προστάτισσάς της, Αγίας Παρθένου.»

*Ελ. Γλυκατζή-Αρβελέρ, Η πολιτική ιδεολογία
Της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας, μτφρ. Τούλα Δρακοπούλου*

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ

Από τις τρεις (3) ερωτήσεις να απαντήσετε ΜΟΝΟ στις δύο (2). Κάθε ερώτηση βαθμολογείται με δύο (2) μονάδες.

1. Αφού μελετήσετε το πιο κάτω παράθεμα και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, να απαντήσετε στο ερώτημα που ακολουθεί:

α. Ποια προνόμια παραχώρησε ο αυτοκράτορας Ζήνωνας στον Αρχιεπίσκοπο Κύπρου και ποια υπήρξε η σημασία τους για την Κυπριακή Εκκλησία;

Τα προνόμια

«Ο βασιλεύς ετίμησεν αυτόν και τους διαδόχους του, να φέρωσι μανδύαν ερυθρόν, βασιλικόν ένδυμα, εν ταις εκκλησιαστικαίς τελεταίς, σκήπτρον αντί ράβδου ποιμαντικής, και να υπογράφονται εφ' όσον εις τον Αρχιεπισκοπικόν θρόνον ευρίσκονται μετά κυναβάρεως, ήτοι διά γραμμάτων ερυθρών»

(Αρχιμανδρίτου Κυπριανού Χρονολογική Ιστορία της Νήσου Κύπρου, σελ. 49, έκδοση β', 1902)

2 α. Να γράψετε δύο (2) λόγους για τους οποίους οι Άραβες ήθελαν να κατακτήσουν την Κύπρο.

β. Τι προέβλεπε το καθεστώς συγκυριαρχίας που επιβλήθηκε μεταξύ Βυζαντινών και Αράβων στην Κύπρο;

3 α. Τι είναι οι Χρονογραφίες;

β. Ποιοι είναι οι συγγραφείς των δύο κυπριακών χρονογραφιών;

γ. Ποια είναι η σημασία των χρονογραφιών;

Η Διευθύντρια

.....

Ανδρούλα Δημητρίου

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ

Από τις τρεις (3) ερωτήσεις να απαντήσετε ΜΟΝΟ στις δύο (2). Κάθε ερώτηση βαθμολογείται με δύο (2) μονάδες.

1. Αφού μελετήσετε το πιο κάτω παράθεμα και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, να απαντήσετε στο ερώτημα που ακολουθεί:

α. Ποια προνόμια παραχώρησε ο αυτοκράτορας Ζήνωνας στον Αρχιεπίσκοπο Κύπρου και ποια υπήρξε η σημασία τους για την Κυπριακή Εκκλησία;

Τα προνόμια

«Ο βασιλεύς ετίμησεν αυτόν και τους διαδόχους του, να φέρωσι μανδύαν ερυθρόν, βασιλικόν ένδυμα, εν ταις εκκλησιαστικαίς τελεταίς, σκήπτρον αντί ράβδου ποιμαντικής, και να υπογράφονται εφ' όσον εις τον Αρχιεπισκοπικόν θρόνον ευρίσκονται μετά κυναβάρεως, ήτοι διά γραμμάτων ερυθρών»

(Αρχιμανδρίτου Κυπριανού Χρονολογική Ιστορία της Νήσου Κύπρου, σελ. 49, έκδοση β', 1902)

2 α. Να γράψετε δύο (2) λόγους για τους οποίους οι Άραβες ήθελαν να κατακτήσουν την Κύπρο.

β. Τι προέβλεπε το καθεστώς συγκυριαρχίας που επιβλήθηκε μεταξύ Βυζαντινών και Αράβων στην Κύπρο;

3 α. Τι είναι οι Χρονογραφίες;

β. Ποιοι είναι οι συγγραφείς των δύο κυπριακών χρονογραφιών;

γ. Ποια είναι η σημασία των χρονογραφιών;

Οι εισηγήτριες

Όλγα Μακρή

Στέλλα Πετρίδη

Μάρω Ιορδάνου

Η Διευθύντρια

.....
Ανδρούλα Δημητρίου